

VI ÄR MED- PAKETET

om kommunikation, aktivitet
och delaktighet för vuxna med
flerfunktionsnedsättning

Gemensam problemlösning

Ursprungligen utformad för barn och vuxna i behov av särskilt stöd (Granlund, 1988; Björck-Åkesson & Granlund, 2000) och vidareutvecklad i olika omgångar och för olika ändamål, framför allt för AKK-insatser.

Gemensam problemlösning - ett nätverksarbete

- för att skapa en gemensam uppfattning om en persons sätt att kommunicera
- tillsammans formulera mål att sträva mot för att öka personens delaktighet
- regelbunden uppföljning av hur målen uppfylls

**VI ÄR MED-
PAKETET**

- två faser - Kartläggningsfas och Åtgärdsfas.
- viktiga personer från familj, boende, personlig assistans och verksamheter som personen är med i, deltar och samverkar i nätverket.

Kartläggningsfasen

- startar med ett gemensamt nätverksmöte
- en person i nätverket leder diskussionen och en antecknar på white board eller stort papper, så att alla kan se.
- Kartläggningen skrivs in i ”tabell KARTLÄGGNINGSFAS”.

VI ÄR MED-
PAKETET

Kartläggning

VI ÄR MED-PAKETET

Gemensam problemlösning vid insatser för ökad kommunikation och delaktighet hos vuxna med flerfunktionsnedsättning

Namn: *Skicka eller tryck här för att ange text*
Mötesdeltagare: *Skicka eller tryck här för att ange text*
Kartläggningsmöte: *Skicka eller tryck här för att ange datum*
Nästa uppföljning: *Skicka eller tryck här för att ange datum*
Plats: *Skicka eller tryck här för att ange text*
Anvisning: Fylls i enligt dok. Instruktioner

→ Problemlösning
Kartläggningsfas

 Resurser Personens och omgivningens	 Problembeskrivningar	 Problemförklaringar	 Mål Långsiktiga mål

Korta minnesanteckningar
 Viktig aktuell information:

Övrigt:

Kartläggning

Under kartläggningen leder en person i nätverket diskussionen och en antecknar i tabellen på ett sätt som alla kan se. Det ger er ett gemensamt fokus. Delarna i kartläggningsfasen är: **Resurser, Problembeskrivningar, Problemförklaringar** och **Mål**. Kartläggningen skrivs in i tabell **KARTLÄGGNINGSFAS**. Där skrivs också tid och plats för nästa möte och korta mötesanteckningar.

Resurser

Personens:

- engagemang i olika situationer/aktiviteter
- funktioner/sinnen
- intressen
- nuvarande kommunikation
- hjälpmedel för kommunikation
- omgivningens kunskap och resurser

Problembeskrivningar

Problemen ska handla om kommunikation och delaktighet. Beskrivningar av konkreta problem i vardagliga situationer/aktiviteter. Beskriv så tydligt som möjligt vad som händer i en situation när det uppstår problem. Vems är problemet? Individens, omgivningens eller både och?

Problemförklaringar

Förklaringar till varje problem. Vad kan problemet bero på? Problemet kan bero på:

- personens funktionsnedsättning, hälsa eller intressen och motivation
- bristande kunskap om kommunikation och Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK) hos anhöriga och personal
- miljön personen vistas i (ljud, ljus, tillgänglighet, samspel osv)
- hjälpmedel (saknas, trasigt, okunskap i omgivningen osv)

Mål

Ta hjälp av era problembeskrivningar och skriv ner ett eller flera mål som handlar om hur personens vardag skulle kunna bli bättre. Det kan vara stora mål som kräver lång tid att nå. I **ÅTGÄRDSFASEN** bryter ni sedan ner målen så de bli konkreta och kan nås på kort tid.

Kartläggning

Kartläggning

Under kartläggningen leder en person i nätverket diskussionen och en antecknar i tabellen på ett sätt som alla kan se. Det ger er ett gemensamt fokus. Delarna i kartläggningsfasen är: **Resurser**, **Problembeskrivningar**, **Problemförklaringar** och **Mål**. Kartläggningen skrivs in i tabell **KARTLÄGGNINGSFAS**. Där skrivs också tid och plats för nästa möte och korta mötesanteckningar.

Resurser

Personens:

- engagemang i olika situationer/aktiviteter
- funktioner/sinnen
- intressen
- nuvarande kommunikation
- hjälpmedel för kommunikation
- omgivningens kunskap och resurser

Problembeskrivningar

Problemen ska handla om kommunikation och delaktighet.

Beskrivningar av konkreta problem i vardagliga situationer/aktiviteter.

Beskriv så tydligt som möjligt vad som händer i en situation när det uppstår problem. Vems är problemen? Individens, omgivningens eller både och?

Problemförklaringar

Förklaringar till varje problem. Vad kan problemet bero på? Problemet kan bero på:

- personens funktionsnedsättning, hälsa eller intressen och motivation
- bristande kunskap om kommunikation och Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK) hos anhöriga och personal
- miljön personen vistas i (ljud, ljus, tillgänglighet, samspel osv)
- hjälpmedel (saknas, trasigt, okunskap i omgivningen osv)

Mål

Ta hjälp av era problembeskrivningar och skriv ner ett eller flera mål som handlar om hur personens vardag skulle kunna bli bättre. Det kan vara stora mål som kräver lång tid att nå. I **ÅTGÄRDSFASEN** bryter ni sedan ner målen så de bli konkreta och kan nås på kort tid.

VI ÄR MED-
PAKETET

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

Nka
Nationellt kompetenscentrum anhöriga

 Resurser Personens och omgivningens	 Problembeskrivningar	 Problemförklaringar	 Mål Långsiktiga mål
<p>Personlighet</p> <ul style="list-style-type: none"> - oftast på gott humör - visar sinnesstämning med kroppsspråk och röst - lugn och verkar nöjd när han är beredd på vad som ska hända - rörlig i armar och händer - ser bra <p>Tycker om</p> <ul style="list-style-type: none"> - lyssna på musik - teckensånger på Youtube - bada, delta i musikgudstjänst, barnteater utomhus <p>Hjälpmedel</p> <ul style="list-style-type: none"> - har egen iPad - använder Facetime med familjen - har en Step-by-step (talknapp) <p>Omgivningen</p> <ul style="list-style-type: none"> - alla personliga assistenter hemma och på fritiden är välbekanta med iPad och intresserade av hur den kan användas på fler sätt med Erik 	<p>Erik sitter ofta och halvsover eller sover i sin rullstol, både hemma och på arbetet.</p> <p>Erik berättar inte om sig själv så omgivningen förstår</p> <p>Erik förflyttar sig inte till saker han är intresserad av eller vill ha</p> <p>Erik kan inte välja vad han vill göra</p> <p>Erik blir ofta spänd i kroppen och verkar orolig.</p>	<p>-Erik har en flerfunktionsnedsättning - stora svårigheter att röra sig</p> <p>-svår intellektuell funktionsnedsättning</p> <p>- inget talat språk</p> <p>- har inga andra sätt att uttrycka sig än med kroppsspråk och ljud.</p> <p>- Erik befinner sig på en tidig kommunikativ nivå – pendlar mellan medveten kommunikation och symbolkommunikation.</p> <p>- Erik är uttråkad?</p> <p>- Erik stänger av när det blir för mycket intryck?</p> <p>-Erik blir körd i sin rullstol utan att veta vart han ska.</p> <p>- Erik vet inte vad som ska hända eller hur länge något ska pågå.</p> <p>- Eriks spänningar och oro kan bero på att han vill säga eller undrar något.</p>	<p>Erik är vaken och delaktig i vardagen</p> <p>Erik är avspänd och lugn</p> <p>Erik förstår vad som ska hända</p> <p>Erik påverkar vad som ska hända</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Eriks nätverk/omgivning saknar kunskaper om alternativa kommunikationsstöd. - Ingen vet hur bra Erik uppfattar och förstår tal - Nätverket runt Erik tolkar och besvarar inte hans signaler på samma sätt 	
<p>Korta minnesanteckningar Viktig aktuell information:</p> <p>Övrigt:</p>			

Åtgärdsfasen

- första nätverksmötet: de mål man valt att starta med delas upp i olika steg
- nätverket kommer överens om hur de ska gå tillväga för att nå varje mål
- nätverket följer upp målen och tillvägagångssätten vid regelbundna möten (max 3 månader mellan mötena)
- när det behövs kommer man överens om ändringar för att nå det aktuella målet

Åtgärdena skrivs in i "tabell ÅTGÄRDSFAS".

Åtgärdsfas

Genomgå problemlösning vid insatser för ökad kommunikation och delaktighet hos vuxna med flerfunktionsnedsättning.

→ Problemlösning
Åtgärdsfas

Namn: Blanka rutor för namn
 Mötesdeltagare: Blanka rutor för deltagare
 Senast uppdaterad: Blanka rutor för datum
 Nästa uppföljning: Blanka rutor för datum
 Plats: Blanka rutor för plats
 Anvisning: Fylls i enligt dok. Instruktioner

	Mål 1	Mål 2	Mål 3
 <p>Måluppfyllelseskala (GAS) +2 stor förändring +1 större förändring än väntat ±0 väntad förändring inom bestämd tid -1 viss förändring -2 Ingen förändring, beskriver hur det är idag</p>	+2 +1 ±0 -1 -2	+2 +1 ±0 -1 -2	+2 +1 ±0 -1 -2
 <p>Tillvägagångssätt Ved? När? Var? Hur? Med vem?</p>			
<p>Ansvariga</p>			
<p>Korta minnesanteckningar Viktig aktuell information: Förändringar i GAS sedan förra möte: Övrigt:</p>			

1

Åtgärdsfas

Under åtgärdsfasen delar ni tillsammans i nätverket upp de långsiktiga målen. Utgå från konkreta situationer och detaljer. Bestäm tydliga tillvägagångssätt och vem som har ansvar för att det blir genomfört. Följ sedan regelbundet upp målen och tillvägagångssätten och gör förändringar om det behövs. Delarna i åtgärdsfasen är: **Måluppfyllelseskala (GAS), Tillvägagångssätt och Uppföljning**. Skriv in målen och tillvägagångssätt för hur ni ska nå dem, i tabell **ÅTGÄRDSFAS**. Skriv också tid och plats för uppföljning och korta mötesanteckningar.

Måluppfyllelseskala

GAS – Goal Attainment Scaling för att sätta ribban lagom högt
 Varje mål delas upp i 5 steg (steg +1 och -1 behöver inte användas/är valfria):

- +2 Stor förändring
 - +1 Större förändring än väntat
 - 0 Väntad förändring inom bestämd tid
 - 1 Viss förändring
 - 2 Ingen förändring/beskriver hur det är idag/är identisk med den problembeskrivning ni valt att arbeta med
- Ett bra mål:**
- beskriver vad personen gör/vad som händer när målet är nått
 - beskriver när, var och hur ofta personen gör något, ska vara mätbart så att det kan utvärderas
 - är möjligt att nå inom bestämd tid (helst inom 3 månader)
 - har vardagsförankring

Tillvägagångssätt

- Ett bra tillvägagångssätt**
- beskriver hur målet ska nås
 - beskriver vad som ska göras, när, var, hur och av/med vem
 - kan kopplas till problemförklaringar och resurser (se tabell **KARTLÄGGNINGSFAS**)
 - har alla varit med och planerat
 - tar kort tid att förbereda
 - kan genomföras i personens vardagsmiljö

Uppföljning

- Vid varje nätverksmöte:
- Gå igenom alla stegen i måluppfyllelseskalan (GAS) utifrån dagslaget. Flytta text från ett steg till ett annat om det behövs.
 - Har tillvägagångssättet använts, haft effekter? Ändra eller byt tillvägagångssätt om det inte haft önskad effekt.
 - Bestäm och skriv in vem/vilka som är ansvariga
 - Sätt nya mål om det behövs
 - Skriv korta minnesanteckningar med viktig aktuell information och förändringar i GAS sedan förra mötet
 - Spara om dokumentet med aktuellt datum, så finns tidigare dokument kvar

Åtgärdsfas

VI ÄR MED-PAKETET

Gemensam problemlösning vid insatser för ökad kommunikation och delaktighet hos vuxna med flerfunktionsnedsättning.

Problemlösning Åtgärdsfas

Namn: Sjöström Ellen Brynna
Mötesdeltagare: Sjöström Ellen Brynna, Sjöström Ellen Brynna
Senast uppdaterad: 2021-02-23 10:00:00
Nästa uppföljning: Sjöström Ellen Brynna
Plats: Sjöström Ellen Brynna
Anvisning: Fylls i enligt dok. Instruktioner

	 Mål 1	 Mål 2	 Mål 3
 <p>Måluppfyllelseskala (GAS) +2 stor förändring +1 större förändring än väntat ±0 väntad förändring inom bestämd tid -1 viss förändring -2 ingen förändring, beskriver hur det är idag</p>	+2 +1 ±0 -1 -2	+2 +1 ±0 -1 -2	+2 +1 ±0 -1 -2
 <p>Tillvägagångssätt Vad? När? Var? Hur? Med vem?</p>			
<p>Ansvariga</p>			
<p>Korta minnesanteckningar Viktig aktuell information: Förändringar i GAS sedan förra möte: Övrigt:</p>			

1

Åtgärdsfas

Åtgärdsfas

Under åtgärdsfasen delar ni tillsammans i nätverket upp de långsiktiga målen. Utgå från konkreta situationer och detaljer. Bestäm tydliga tillvägagångssätt och vem som har ansvar för att det blir genomfört. Följ sedan regelbundet upp målen och tillvägagångssätten och gör förändringar om det behövs. Delarna i åtgärdsfasen är: **Måluppfyllelseskala (GAS), Tillvägagångssätt och Uppföljning**. Skriv in målen och tillvägagångssätt för hur ni ska nå dem, i tabell **ÅTGÄRDSFAS**. Skriv också tid och plats för uppföljning och korta mötesanteckningar.

Måluppfyllelseskala

GAS – Goal Attainment Scaling för att sätta ribban lagom högt
Varje mål delas upp i 5 steg (steg +1 och -1 behöver inte användas/är valfria):

- +2 Stor förändring
- +1 Större förändring än väntat
- 0 Väntad förändring inom bestämd tid
- 1 Viss förändring
- 2 Ingen förändring/beskriver hur det är idag/är identisk med den problembeskrivning ni valt att arbeta med

Ett bra mål:

- beskriver vad personen gör/vad som händer när målet är nått
- beskriver när, var och hur ofta personen gör något, ska vara mätbart så att det kan utvärderas
- är möjligt att nå inom bestämd tid (helst inom 3 månader)
- har vardagsförankring

Tillvägagångssätt

Ett bra tillvägagångssätt:

- beskriver hur målet ska nås
- beskriver vad som ska göras, när, var, hur och av/med vem
- kan kopplas till problemförklaringar och resurser (se tabell **KARTLÄGGNINGSFAS**)
- har alla varit med och planerat
- tar kort tid att förbereda
- kan genomföras i personens vardagsmiljö

Uppföljning

Vid varje nätverksmöte:

- Gå igenom alla stegen i måluppfyllelseskalan (GAS) utifrån dagsläget. Flytta text från ett steg till ett annat om det behövs.
- Har tillvägagångssättet använts, haft effekter? Ändra eller byt tillvägagångssätt om det inte haft önskad effekt.
- Bestäm och skriv in vem/vilka som är ansvariga
- Sätt nya mål om det behövs
- Skriv korta minnesanteckningar med viktig aktuell information och förändringar i GAS sedan förra mötet
- Spara om dokumentet med aktuellt datum, så finns tidigare dokument kvar

VI ÄR MED-
PAKETET

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

Nka
Nationellt kompetenscentrum anhöriga

	 Mål 1 Erik först hända
 <p>Målpuppfyllelseskala (GAS)</p> <p>+2 stor förändring +1 större förändring än väntat ±0 väntad förändring inom bestämd tid -1 viss förändring -2 ingen förändring, beskriver hur det är idag</p>	<p>+2 Erik vet vad som händer hemma och på Eken +1 Kontaktpersonen har bilder hemma och på Eken ±0 Erik har schema för hemmet och på Eken -1 Erik har bilder för hemmet och på Eken -2 Erik vet inte vad som händer</p>
 <p>Tillvägagångssätt</p> <p>Vad? När? Var? Hur? Med vem?</p>	<p>Ansvariga startar din dagsschema med planering att</p> <p>-lista möjliga aktiviteter - Tar hjälp av övriga arbetskamrater, - skapar, printar ut och färgbilder för de olika</p>

Mål

Långsiktiga mål

Erik är vaken och delaktig i vardagen

Erik är avspänd och lugn

Erik förstår vad som ska hända

Erik påverkar vad som ska hända

<p>bild i varje hörn av en matta på golvet, som kadbörre fäster på. Tera alla 4 bilderna för Erik. välj genom att titta på, sträcka eller ta den bild han vill ha i vilket instrument han vill använda aktiviteten.</p>	<p>Lexikon" och försöker enas om hur signalerna ska tolkas, bekräftas och beskrivas i kommunikationspasset.</p> <ul style="list-style-type: none"> - titta på exempel och skriv ut mallen för kommunikationspass från Darts hemsida. Lägg ett ex hos föräldrarna, på Eken och hemma för alla som känner Erik väl, att fylla på förslag i. - pappa, Johan och Eva bestämmer möte för att sammanställa vilka förslag som ska tas med. De kommer överens om vem som färdigställer text, bilder och utskrift. - det färdiga kommunikationspasset fästs på lämpligt sätt på Eriks rullstol. - ansvariga hjälper Erik att visa passet för andra genom att säga t.ex. "ska vi visa boken om dig för NN?" - NN läser sedan tillsammans med Erik ur kommunikationspasset.
<p>och Karin (hemma) Eva (Eken)</p>	<p>Pappa, Johan och Eva (Eken)</p>

ikation. Omgivningen kan inte förvänta sig egna initiativ från honom, men i början ansvarar kontaktpersonerna för användningen av de olika sätten. Användningen sprids sedan till övriga inblandade

	 Mål 1 Erik förstår vad som ska hända	 Mål 2 Erik påverkar vad som ska hända i musikaktiviteten	 Mål 3 Erik berättar om sig själv
 <p>Måluppfyllelseskala (GAS) +2 stor förändring +1 större förändring än väntat ±0 väntad förändring inom bestämd tid -1 viss förändring -2 ingen förändring, beskriver hur det är idag</p>	<p>+2 Erik vet vad som ska hända honom hemma och på Eken +1 Kontaktpersonen visar Erik schema med bilder hemma och på Eken ±0 Erik har schema med bilder hemma och på Eken -1 Erik har bilder för aktiviteter hemma och på Eken -2 Erik vet inte vad som ska hända</p>	<p>+2 Erik väljer alltid vilket instrument han vill ha +1 Erik väljer ibland vilket instrument han vill ha i musikaktiviteten ±0 Erik tittar på en av fyra bilder av instrument och kontaktpersonen förklarar bilden -1 Erik har bilder för att välja instrument i musikaktiviteten -2 Erik väljer inte något i musikaktiviteten</p>	<p>+2 Erik berättar om sig själv så omgivningen förstår genom att hans kontaktpersoner hjälper honom visa hans kommunikationspass +1 Erik har med sig sitt färdiga kommunikationspass på rullstolen hela tiden ±0 Erik har ett halvfärdigt kommunikationspass på en av platserna han vistas på. -1 Erik påverkar sin omgivning med sina signaler, då hans omgivning är mer uppmärksam på dem -2 Erik berättar inte om sig själv så omgivningen förstår</p>
 <p>Tillvägagångssätt Vad? När? Var? Hur? Med vem?</p>	<p>Ansvariga startar direkt med att skapa dagsschema med plats för bilder genom att -lista möjliga aktiviteter på respektive ställe. Tar hjälp av övriga arbetskamrater. - skapar, printar ut och laminerar färgbilder för de olika aktiviteterna via</p>	<p>Erik väljer vilka instrument han vill använda i musikaktiviteten hemma och på Eken. Kontaktpersonerna förbereder och till en början ansvarar de för användningen. - skapa bildkort eller foton med kardborre för de instrument som finns att välja mellan</p>	<p>Nätverket skapar ett kommunikationspass skrivet i jag-form tillsammans med Erik. - för att kunna beskriva Eriks sätt att kommunicera fyller personerna i närmaste nätverket i formuläret "Kartläggning av kommunikativa signaler" - Kommunikations-</p>

VI ÄR MED-PAKETET

2021-02-23

17

	<p>bildstod.se eller foto (ungefär 4x4 cm, alla lika stora).</p> <ul style="list-style-type: none"> - sätta kardborreremsa lodrätt på ett stort papper/tavla - sätta kardborre på baksidan av bilderna. <p>Kontaktperson på respektive ställe sätter upp dagens aktiviteter på Eriks dagsschema. Går igenom vad som ska hända under dagen och visar och berättar på varje enskild aktivitet i anslutning till att den ska börja. När aktiviteten är slut tar hen bort bilden och visar på nästa aktivitet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sätt 1 bild i varje hörn av en matta eller annat, som kardborre fäster på. - presentera alla 4 bilderna för Erik. - låt Erik välja genom att titta på, sträcka sig efter eller ta den bild han vill ha alltså vilket instrument han vill använda i musikaktiviteten. 	<p>Lexikon” och försöker enas om hur signalerna ska tolkas, bekräftas och beskrivas i kommunikationspasset.</p> <ul style="list-style-type: none"> - titta på exempel och skriv ut mallen för kommunikationspass från Darts hemsida. Lägg ett ex hos föräldrarna, på Eken och hemma för alla som känner Erik väl, att fylla på förslag i. - pappa, Johan och Eva bestämmer möte för att sammanställa vilka förslag som ska tas med. De kommer överens om vem som färdigställer text, bilder och utskrift. - det färdiga kommunikationspasset fästs på lämpligt sätt på Eriks rullstol. - ansvariga hjälper Erik att visa passet för andra genom att säga t.ex. ”ska vi visa boken om dig för NN?” - NN läser sedan tillsammans med Erik ur kommunikationspasset.
Ansvariga	Johan och Karin (hemma) Eva (Eken)	Johan och Karin (hemma) Eva (Eken)	Pappa, Johan och Eva (Eken)
<p>Korta minnesanteckningar</p> <p>Viktig aktuell information: Förändringar i GAS sedan förra möte: Övrigt:</p>	<p>Samtalspartnern är väldigt viktig för Eriks kommunikation. Omgivningen kan inte förvänta sig egna initiativ från honom, men alla ska vara uppmärksamma på hans signaler. Från början ansvarar kontaktpersonerna för användningen av kommunikationsverktygen, för att hitta ett passande sätt. Användningen sprids sedan till övriga inblandade</p>		

**VI ÄR MED-
PAKETET**

Korta anteckningar vid varje uppföljning

Inte för ”pratiga” anteckningar. Ska ge en snabb överblick. Det mesta av arbetet ska kunna utläsas ur tabellen.

- Viktig aktuell information:
- Förändringar i GAS sedan förra mötet:
- Övrigt:

Behov av att jobba med nya problembeskrivningar och mål?

Behövs en ny kartläggning?
Har förutsättningarna förändrats?
Behöver ni jobba mot nya mål?

Jobba inte allt för länge med samma mål! Kom överens i nätverket om när ni är nöjda och/eller om ni ska börja om.

Tack för att ni lyssnat!

**VI ÄR MED-
PAKETET**

**ALLMÄNNA
ARVSFONDEN**

Nka
Nationellt kompetenscentrum anförda

2021-02-23

23